СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 58. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 11-го березня 1940. No. 58. Jersey City, N. J., Monday, March 11, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НОВІ ГРОШІ ДЛЯ ФАРМЕРСТВА

ВАШИНҐТОН. — Сенатський підкомітет, що розглядав справу підмоги фармерам, ухвалив, що до проєктованої суми на підмогу фармерству треба додати коло 300 міліонів долярів. Разом на підмогу фармерству піде, коли цей новий проєкт буде принятий сенатом і палатою представників, біліон долярів. Замітне те, що ця сума перевищає значно навіть ту суму, яку подав президент у своїм буджетовім проєкті. Сенат і цілий конґрес якийсь час стояли під впливом „економічного бльоку" і обтинали всі проєктовані видатки. Тепер це змагання завернулось і всі обтяті суми не лише що привернено, але ще до них додано.

РУЗВЕЛТ ПРОМОВЛЯЄ ДО ФАРМЕРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт мав на радіо до фармерів промову, в якій говорив, що діяння „аґріколчурел адджостмент адміністейшен" треба продовжати, бо фармерство в Америці далі потребує активної помочи уряду. Лиш уряд, що симпатизує з фармерськими потребами, може помогти фармерам, говорив президент. Ті слова дехто уважав за першу виборчу промову, звернену до фармерства.

БОРОТЬБА В СЕНАТІ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті далі ведеться боротьба над поширенням закону Геча, щоб не лише федеральним урядникам, але також стейтовим, піддержуваним федеральною касою, не вільно було брати чинної участи в політиці. Сильна ґрупа в сенаті, зложена з републиканців і демократів, старалась повалити цю поправку до закону Геча. Провідник демократичної більшости, Барклі, грозив, що коли далі буде такий опір, то він зрезиґнує з провідництва. Проте боротьба не закінчена і хоч прихильники поправки мають малу більшість, зате противники погрожують обструкцією, щоб до голосування таки не допустити.

КООПЕРАТИВА ПРОТИ ЮНІЇ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — В місцевій кооперативній фабриці виробу панчіх, „Генкок Гойзері Мил", виринула цікава ситуація, в якій робітники, зорґанізовані в юнію, самі себе мусять поборювати, тому, що вони є водночас власниками цеї фабрики. Ту фабрику вони колись відкупили, вложивши в неї від $150 до $300 від кожного, та сталй нею завідувати на кооперативній засаді. Але водночас вони були зорґанізовані в юнію, що належала до К.П.О. Тепер, коли бизнес почав псуватись, вони ухвалили платити робітникам, себто самим собі, менші плати. Цьому спротивився вищий заряд юнії, бо плата була нижче юнійної. Прийшло до викликання їх на страйк. Але що вони не хотіли самі себе пікетувати, то вдалися до дому на спочинок: Водночас вони говорять, що коли заряд юнії змусить їх платити вищі заробітні плати, то треба буде замкнути бизнес.

„ФАДЕР ДИВАЙН" МУСИТЬ ЗВЕРТАТИ ГРОШІ.

НЮ ЙОРК. — Голова одного нігерського культу, „Фадер Дивайн", програв у суді зо своїм бувшим „анґелом" і тепер мусить тому „анґелові" звертати коло чотири тисячі долярів. Суд станув на становищі, що бувша поклонниця „Фадера Дивайна", Верінда Бравн, віддала йому цю суму не на власність, тільки в переховання. Тепер він мусить її віддати. Догадуються, що за тим підуть інші судові розправи, що жадають звороту грошей від Дивайна.

АМЕРИКА ГОТОВА ПОСЕРЕДНИЧИТИ.

ВАШИНҐТОН. — В урядових колах говорять, що Америка готова посередничити між Советами і Финляндією, колиб обі сторони цього бажали. Те саме потвердив президент Рузвелт на своїй пресовій конференції.

ГУВЕР ПРО ФІНІВ.

НЮ ЙОРК. — Бувший президент Герберт Гувер, теперішній голова комітету помочи фінам, сказав, що, на його думку, фіни не піддадуться, а відкинуть кривдячі пропозиції з боку Советів та будуть боротись. Бо колиб фіни віддали Советам те, чого ті хочуть, то вони втратилиб половину своєї індустрійної площі і сталиб економічно спаралізовані, казав Гувер.

ЗАКУП ЛІТАКІВ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Англійсько-французька місія готовиться закупити в Америці вісім тисяч бойових літаків за ціну біліона долярів. Ті всі літаки мусять бути витворені і доставлені цього року. Місія натискає на американських фабрикантів, щоб замовлення виконали до осени.

КОМУНІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ТЕКСАСІ

ЕЛЬ ПАСО (Тексас). — Тут викрито діяльність комуністичних аґентів, які розсилали заклики до своїх членів, щоб ті розвинули свою активну діяльність серед юнії К. П. О. та працювали в обороні Советів і Комінтерну.

УРЯД ЩАДИТЬ

Посадник міста Ню Йорку приказав міським урядам не викидати шпульок з тасьм для машин до писання, бо, мовляв, він знайшов на них збут.

Каже, що зо кожну таку шпульку можна дістати 5 центів.

АДВОКАТ ЗГИНУВ ПІД ПІДЗЕМНИМ ПОЇЗДОМ

На стації підземної залізниці на Президент Стріт у Брукліні попав під поїзд Моріс Вікоф, адвокат і будівляний інжинір з Ню Йорку. Він був так поважно покалічений, що скоро по випадку помер. Урядники залізниці, поліція й родина не розуміють обставин цієї події.

УМЕР ПІДЧАС КАНДИДАТСЬКОЇ ПРОМОВИ

Керстетер, 58-літній сенатор стейту Вашинґтон, котрий кандидував при теперішніх виборах на уряд посадника міста Такоми, помер підчас виголошування кандидатської промови. На зборах промовляв його противник, котрий критикував поведінку Керстетера в сенаті стейту. Як лише Керстетер прийшов до слова, він похитнувся, упав і помер від удару серця. Його ймення буде на бальотах.

ГРОЗИТЬ СМЕРТЮ

Нюйорська поліція розслідкує походження телефонових погроз смерти, які дістали сестрінка Джана Кешмора, президента нюйорської дільниці Бруклина, і це одна дочка багатої родини.

ПРОТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

БУДАПЕШТ. — Мадярська преса прилучилась до заяви мадярського міністра заграничних справ, що відбудова Чехословаччини як штучного твору не є в інтересі миру в Европі.

ХОЧУТЬ ОБНИЖИТИ ВІК ПОДРУЖЖЯ

За старанням орґанізації студенток Нюйорської Колеґії під назвою „Майбутні жінки Америки" внесено в нюйорській стейтовій леґіслятурі проєкт закону, на основі котрого дівчатам можна буде виходити замуж без батьківського дозволу не з 18. роком життя, як досі, але з 17.

ЖІНКА ВБИЛА ЖІНКУ

У кафетерії готелю Джеферсона в Коломбії, Савт Дакота, пострілила одна жінка з револьвера жінку полковника Ричарда Берлесона. Ранена померла по дорозі до шпиталю. Вбивницею показалася давніша жінка полковника Берлесона, хоча вона сама не хотіла признати, хто вона така.

Дальші розсліди поліції показали, що вбивниця була три рази в шпиталі для умово хорих.

Убита полишила мужа й трьох синів з попереднього подружжя.

САМОГУБСТВО З ЛЮБОВИ

З 17. поверху одного готелю в Дітройті скочила жінка й забилася на місці. Записана вона була в готелі як пані Джералдина Кеніон Бурк. З оставлених нею листів виходить, що вона рішила покінчити з собою через нещасливу любов. Розсліди показали, що вона покинула свого чоловіка й малу дитину вісім літ тому й поїхала до Ню Йорку шукати карієри.

Чоловік, до котрого вона писала любовні листи, є директором одної радіової стації в Ню Йорку. Він каже, що бачився з нею лише раз та що вона постійно писала до нього листи.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ШТУКИ.

Щоб спопуляризувати статую „Свободи", видано цю світлину, що зображає статую на шовковій сітці.

ВИГРАЄ ІДЕАЛІЗМ МАСАРИКА

ЛОНДОН. — Таке заповів бувший чехословацький президент Едвард Бенеш в дні 90-літньої річниці народин Масарика. Казав, що реалізм Гітлєра програє, а виграє глибока віра в триюмф розуму і спокою в новій, кращій і більш гуманітарній демократії.

БЛИЖЧЕ ДО НІМЕЧЧИНИ

РИМ. — Слідне в пресі прихильніше становище до Німеччини і її союзника — Советів. Є це наслідок британьської бльокади, через яку Англія не допускає Італії перевозити морем німецьке вугля.

УЧИТЕЛЯ ПОСУДЖУЮТЬ ЗА КРАДІЖ КНИЖОК

Поліція міста Клівленду, Огайо, посуджує Орвила Марша, 52-літнього професора колеґії, за викрадання книжок з публичних бібліотек. Каже, що вартість книжок, викрадених професором, виносить коло 10,000 долярів.

Професор не може пояснити своїх крадіжів. Він припускає, що він у цім пункті не є нормальною людиною.

ВІҐІЛЯНТИ ПОБИЛИ ЛЮДИНУ НА СМЕРТЬ

На покинутій фармі недалеко від Атлянти, в стейті Джорджія, знайдено тіло Айзака Ґастона, 37-літнього гоняра з того міста. Лікарі ствердили, що він видно помер від побиття буками. Розслідивши справу, поліція прийшла до переконання, що Ґастона забрала в ночі з його робітні шайка напасників. Його видно вивезено на фарму й там бито, поки він не вмер.

Поліція догадується, що вчинку допустилася орґанізація віґілянтів, що доконують самосудів. Вони хотіли покарати Ґастона за пиятику й побивання своєї жінки.

Поліція каже, що самосуд проти Ґастона був завершенням довшої низки подібних нападів віґілянтів. Між іншими вони вбили двох білих людей і одну муринку.

Ґастон оставив жінку й троє дрібних дітей.

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЄСТРАЦІЇ ВСІХ МУЖЧИН ПОНИЖЧЕ 40 ЛІТ

Реєстрація всіх мужчин у Саскачевані поніжче 40 років повинна бути переведена негайно, говорив Том Джонсон (С. С. Ф., Точвуд) у леґіслятурі підчас дебати над троновою бесідою.

„Я не голошу конскрипції, але вірю, що ми повинні бути приготовані", говорив він. Реєстрація далаб урядові інформації щодо талантів і здібностей, ужиточних у веденні війни.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ

В Кіченер, Онт., суддя Мейкінс засудив 25-літнього Р. Ґвайта на кару смерти через повішення за замордування сокирою старого 77-літнього фармера Дж. Мілроя. Його жінка згинула також з рук убивника. Ґвайта мають повісити 25. квітня.

ЗАНОСИТЬСЯ НА КІНЕЦЬ ФІНСЬКО-СОВЄТСЬКОЇ ВІЙНИ

СТОКГОЛЬМ. — Совети запропонували Фінляндії замирення і переслали їй цю пропозицію через Швецію. Це одно певне, але які це пропозиції і як дійшло до них, це покищо закрите тайною. Як і не знати, яку дасть відповідь Фінляндія. Але виходить на таке, що вона схильна до замирення, якщо вимоги Советів не будуть затяжкі. Кажуть, що Совети не будуть настоювати на те, щоб Фінляндія визнала настановлений ними большевицький уряд. Але вимагають Карелії, щоб ніби таким чином обезпечити краще Ленінград, а далі хочуть мати на фінських водах свою воєнну базу, в подібний спосіб, як це є тепер з їхніми морськими базами в Естонії й Латвії.

І НІМЕЧЧИНА ПОСЕРЕДНИЧИТЬ.

БЕРЛІН. — До Німеччини прибув бувший фінський премієр, що по світовій війні оферував фінську корону одному з синів бувшого німецького кайзера. З його прибуттям звязують німецьке посередництво в справі замирення Фінляндії й Советів. Назагал кажуть, що Німеччина вже давно намагається зліквідувати цю війну, але посередничить у цій справі таємно. Робить це тому, що побоюється, щоб аліянти не втягнули всі скандинавські держави до війни по їх стороні, інтервенюючи в справі Фінляндії.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ТАКОЖ ВПЛИВАЮТЬ.

МОСКВА. — З того, що американський амбасадор Стайнгард довго конферував з советським премієром Молотовом і шведським послом, заключають, що темою тих розмов була справа закінчення советсько-фінської війни.

АНҐЛІЯ В КЛОПОТАХ.

ЛОНДОН. — Анґлія дуже заскочена фінсько-советськими мировими переговорами. Є проти того, щоб фіни здавались і готова дати Фінляндії більшу поміч військом. Каже, що тільки треба, щоб Фінляндія звернулась до Ліґи Націй і формально попросила допомоги проти напасника. Тоді Анґлія і Франція, а також і скандинавські держави, будуть обовязані дати їй воєнну допомогу.

Виправдує аліянтів.

Далі кажуть, що Фінляндія, щоправда, просила постійно помочи, почавши від 30. листопаду, але не зверталася до аліянтів з проханням виразної інтервенції. Тому і годі було дати їй „повну" допомогу. Таке тепер пишуть анґлійські ґазети.

Німецько-советська перемога.

Колиб тепер Фінляндія приняла диктат Советів, то таке закінчення советсько-фінської війни вважалосяб в Анґлії советсько-німецькою перемогою і опануванням цілого скандинавського півострова, що являється для Анґлії великою небезпекою.

ДЕ ДІЛАСЬ ДОПОМОГА?

МОСКВА. — Отто Куусінен, голова настановленого Советами фінського „народнього" уряду, висміває в часописній статті фінський уряд, що надіявся на допомогу аліянтів і силу Лінії Манерґайма. Каже, що анґлійці обіцяли Фінляндії 100,000 жовнірів з Канади, та канадійці воліли лишитися вдома, ніж боротися за Фінляндію. І де ж ті гроші, пише Куусінен, що їх обіцяли Злучені Держави? І виясняє брак їх тим, що видно, що американські банкири подумали добре про те, що вони за ті гроші дістануть. І тому не дають.

ПОКЛИКУЄ НОВИЙ РІЧНИК.

ЛОНДОН. — Покликано до військової служби нові резерви. Разом з ними Анґлія матиме один міліон військових.

ДОЛЕТІЛИ ДО ПОЗНАНЯ.

ЛОНДОН. — День за днем відбуваються анґлійські налети на німецькі землі, або ті, що їх Німеччина окупувала. Та летуни не бомбардують, а тільки розкидають летючки. Тепер долетіли аж до середини давньої Польщі й летіли над містом Познань. Усе для розвідочних цілей.

„ПАНЕВРОПЕЙСЬКА ЮНІЯ".

ПАРИЖ. — Така має бути ціль аліянтів, якщо вони виграють теперішню світову війну. Таке заповідають з боку французького міністерства заграничних справ.

ЗААТАКУВАВ СОВЄТИ В ПАРЛЯМЕНТІ.

БІЛГОРОД. — Голова югославського сенату, о. Антін Корошец, відомий впливовий політик, виступив у своїй промові з гострою критикою Советів і комунізму.

ЩЕ ОДНА ПОГОЛОСКА.

ЛОНДОН. — В урядових колах далі твердять, що німецький уряд виготовив нові мирові пропозиції й вручив їх навіть американському підсекретареві стейту, Велесові. Ті пропозиції мають німецьку згоду на незалежну Польщу і Чехословаччину.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РОБІТЬ УСІ РАЗОМ!

Донесли нам з европейсько-української іміграції, що померла „бабуня", себто загально відома й загально шанована українська діячка — Софія Русова. Коли хтось дожив 84 років життя і був десятками літ активною людиною на багатьох ділянках українського громадянського й культурного життя, той певно набув широкого знання української вдачі. Він певно добре знає добрі й злі прикмети українського народу. З того боку мають для нас особливу вагу ті останні слова вмираючої Софії Русової, що вона їх сказала депутації українського жіноцтва, яке її відвідувало. Лежачи на смертній постелі, Покійна сказала:

„Лише не сваріться. Робіть усі разом, і не сваріться!"

Коли застановляємось над тими словами, то приходить нам на думку, що добре, що Покійна не вмерла тут на американській землі й не була свідком того, що тут діялося в останніх часах. Добре, що вона чула тільки про „сварки", а не про „доноси" на український визвольний рух і тих , що працювали чи працюють для добра України. Бо колиб це була знала, то певно не знайшлаб так скоро таких слів, якими можна булоб приговорити до розуму і сумління тих, що виконують найпоганішу в світі роботу і обріхують та видають невинних своїх братів.

Не знаємо, чи і скільки матимуть який вплив останні слова Покійної Русової на українських діячів і українське громадянство взагалі. Стверджуємо тільки, що видно, що українська справа потребувала таких слів, коли їх Покійна Русова вважала за потрібне сказати в останніх хвилинах свого життя. А коли так, то й потрібно нам усім за них памятати.

В першу чергу треба мати на увазі, що тут іде про **роботу.** Бо перестати „сваритись" на те, щоб жити в згоді й нічого не робити, або робити ще менше ніж перед сваркою, не має ніякого змислу. **Згоди треба для збільшення народньої праці,** а не на те, щоб згодою прибити ті організації чи ті одиниці, що постійно працюють. Треба згодою творити таке нове, щоб булоб більш діючим від старого. „Згода", як така, не є і не може бути самоціллю, а тільки засобом для вищої цілі: праці для загального добра. Значить, що треба всіми силами змагати до того, щоб разом бути, але тільки тоді, коли „разом" означає більшу силу, а зглядно більшу працю і більшу користь для цеї справи. Тому булоб нерозумним окуплювати „згоду" такими компромісами, які доводять до завмирання активности в громадянстві. А далі треба мати на увазі, що той, кому треба для згоди уступати, мусить відповідати на ті уступки своєю ідейною працею, а не млавістю, чи може ще й нищенням того, чого доконують інші. Пристосовуючи це до нашого життя в Америці, можемо сказати: Ідім разом, але — до роботи!

МОСКОВСЬКА ВЕСНА В УКРАЇНІ

Весна ця заповідається дуже тяжкою, але не виключено, що вона започаткує вирішальну стадію боротьби України проти московського поневолення. Господарський „розвиток" України в останніх роках відбувався вже коштом зменшення зросту її населення, яке має відступити своє місце худобі. В роках 1933—38 зросло число великої рогатої худоби в цілім СССР на 79%, число овець, кіз і безрог на 168%. Число великої рогатої худоби в Україні зросло впродовж років 1934—38 на 212.7%, число овець і кіз на 27.8% і число безрог на 259.6%. Число населення в Рос. Соц. Фед. Сов. Республиці зросло впродовж часу від 17. XII. 1926 р. до 17. I. 1939 р. на 16.9%, **числож населення Сов. України зросло в тім же часі лише на 6.6%.** Отже населення України, що мала перед світовою війною чи не найбільший природній зріст у цілій Европі, тепер нижчий, ніж у переупромисловлєній Німеччині. Числа про зріст худоби в СССР взято з промови Хрущова, яку він виголосив 15. липня на нараді в справі плекання худоби, коли видано „закон" про обовязкове постачання мяса, починаючи від 1. січня 1940 р., не відповідно до числа голів худоби в кожнім колхозі, а відповідно до числа гектарів, з яких він користає. В цій же промові зазначено, що „деякі" колхози противляться збільшенню числа худоби, а навіть навмисно ріжуть її перед першим жовтня, днем означення розмірів постачання. Додамо, з дуже зрозумілої причини, бо не мають досить збіжжя навіть для того, щоб самим прогодуватися, не кажучи вже про худобу, якої мясо треба віддавати задурно московському урядові. Тодіж було наказано колхозам України мати у себи перед кінцем 1942 р. 810,000 коров, 675,000 маток безрог і 2,115,000 овечих маток. Як їх уладити і вигодувати, порадив приязно в своїй промові той же самий московський сатрап Хрущов, кажучи, що **стайні треба будувати з парканів та хат тих колхозників, „які мають намір переселитися на Сибір, де землі для всіх досить..."** А щоб вигодувати худобу, порадив він „платити за робучий день у колхозі 1 кл. збіжжя менше, скажім замісць 7, лише 6 кл...", чого зрештою майже ніде й ніколи не виплачується.

На початку лютого ц. р. видано „закон" постачати вовну також не з числа худоби, а з числа гектарів колхозу. Особливо тяжку данину накладено на особисті господарства колхозників, щоб відбити охоту у колхозників займатися власним господарством.

Безмірно збільшується визиск також і в советськім промислі, особливо в Україні, в копальнях вугля та в тяжкім промислі, себто металюрґії. Виявилось раптом, що державні пляни третьої пятилітки в промислі не відповідають „нормам" праці, себто масі продукції, яка має бути витиснена з кожного робітника. Але замісць того, щоб зменшити пляни, які очевидно не до виконання, наказано „переглянути норми праці", які ніби не відповідають високій видатності праці модерних советських машин, розуміється без збільшення пересічної оплати звичайного робітника. Визиск робітництва прибирає нелюдські дивоглядні форми, проголошено „рух", себто примус праці одного робітника при кількох станках по фабриках, та праці одної особи в кількох фахах, специяльно в українськім Донбасі, де працю зорґанізовано так зле, що „ударники" мусять чекати годинами без праці. Але найвищу міру визиску робітництва вже мабуть осягнено, себто витиснути більше з нього не дасться. Советська преса зпочатку року скаржиться, що пляни добуття вугля, нафти і заліза не виконано в цілім обсязі.

В світлі такого стану советської господарки особливого значіння прибирає німецько-советська умова з 11. лютого про виміну товарів поміж обома державами, яка має перевищити найвищий рівень 1931 р., коли товаровий рух між ними осяг 1,200,000,000 нім. марок. Здавалось би, що те, що було можливе тоді, можливе й тепер, особливо по тих головозаворотних „осяганнях", якими так хвалиться московський уряд. Але в дійсності справа мається зовсім інакше. Перед усім варто згадати, що по 1931. році, коли уряд експортував збіжжя без огляду на потреби населення, наступив жахливий голод у 1932—33 рр., який винищив кілька міліонів селянства в Україні та Північнім Кавказі. Не інші наслдки будуть очевидно й тепер, коли московський уряд справді виконав би свої сучасні зобовязання супроти Німеччини. Тепер він має постачати теж саме, що й тоді, себто сирівці, нафту, залізну руду, дерево, коноплі і т. і. та збіжжя й інші засоби поживи. Що московський уряд навіть значної частини цих постачань виконати не може, знає він очевидно так же добре, як знає ге й Берлін. Але зобовязання Кремль перебирає і постачає Німеччині дещо цілий час з причини дуже зрозумілого страху перед нею, який поразки в Фінляндії збільшили до розмірів справжньої паніки. Німціж не потребують брати збройною силою того, що дістають тимчасом „помирним" шляхом. Що припинення советських постачань малоб негайним наслідком збройну інтервенцію Німеччини проти її східньої „союзниці", не підлягає властиво ніякому сумнівові.

Можності советського експорту тепер без порівняння значно менші, ніж вісім років тому. Це відноситься перед усім до нафти, яку тоді московський уряд міг вивозити в дуже значній скількості, бо змеханізування хліборобства лише починалося по переведенні його „соціялізації". Тепер советська преса хвалиться, що колхозну господарку змеханізовано на 80%, а незабаром буде змеханізовано й цілком. Тих 30 міліонів тон нафти, які добувається в межах СССР, не вистарчає вже навіть для власних потреб держави, які дехто обчислює,. може й перебільшено, на 45 міл. Уже в літі минулого року советська преса визнала отверто наявність опалової крізи в державі, і московський уряд жадав від союзних республик та областей, щоб вони добували для власних потреб у власних межах другорядні опалові матеріяли, бурий вугіль, торф і дерево. Фінляндська війна пожерла багато міліонів тон нафти і вимагає тримати на поготові дальші міліони. Цяж війна збільшила до крайньої міри й постійну крізу советських залізниць та комунікаційних засобів взагалі. Всі намагання московського уряду збльшити добуття вугля та нафти тимчасом не дали бажаних результатів і ледви чи їх дадуть. Весняні роботи на полі, а спеціяльно оранка тракторами, що починається в південних частинах СССР з початком березня, вимагатимуть як звичайно духе багато нафти. Отже постачити якусь поважнішу скількість нафти Німеччині, не руйнуючи власного рільництва СССР, ні в якім разі не зможе.

Лишається ще питання німецької орґанізації головніших галузей советського господарства, яким займається тепер европейська преса. Чи самі німці роблять собі якісь ілюзії відносно можности уздоровити советську господарку, це вже їх справа. Коли цей „експеримент" пожаданих результатів не дасть, мають вони час і можність ужити й інших засобів згаданих повище. Але ми, українці, знаємо цілком певно, що йде не про саму лише орґанізацію, а головно про опір поневолених націй московському визискові і поневоленню. А коли цього опору не спромоглися зломити москвини впродовж двох десятків років, то не зломить його й німецька „орґанізація", особливо в часі війни, коли німці мають пильніші справи до полагоди.

Що поточний рік може бути дуже критичним, починає розуміти й самий московський уряд. Це доводить між іншим і його недавній „ласкавий" дозвіл колхозам сіяти не відповідно до урядового пляну, який розсилалося звичайно що весни всім республикам і областям, а з власного розуму місцевих урядів і орґанізацій, при умові справді, що „державі" буде постачено як звичайно означені ґатунки і скількості збіжжя.

Але треба й нам, тим, що перебувають поза межами советської вязниці, знати, що поточний рік буде можливо вирішальним у боротьбі за самостійність цілої України, що в цій боротьбі можуть згинути дальші міліони синів нашої нації. А знаючи це, зробити й з нашого боку все від нас залежне, щоб здобути перемогу з найменшими жертвами.

К. Волинський.

ЯК ЗА ФАРАОНІВ...

Перед тисячами літ володіли Єгиптом, а то й Близьким Сходом, могутні сатрапи - узурпатори, відомі під назвою фараонів. Це були справжні деспоти, що були панами своїх підданих, мучили їх, тортурували та вбивали. Насильною працею та каторгою будували великі канали, вежі та піраміди, а все це на славу фараонів.

Від того часу уплило багато століть. Проходили епохи за епохами, мінялися культури й цивілізації, а людність розвивалася до все більшої й більшої досконалости.

Прийшла французька революція з 1789 р., що видвигнула такі славні кличі, як свобода, рівність та братерство. Здавалося, що усунула раз на все тиранів. Але де там! Вже перша дитина цеї революції, Наполеон, пішов збоченими стежками й допровадив до того, що віденський конґрес 1815 р. затвердив знову панування великих монархій.

Прийшла світова війна, що ніби скінчилася перемогою демократії над невільництвом. І знову розчарування. Створені нові держави у Версаю забули за відвічний закон реакції й поступали так, неначеб їх панування було запевнене на віки вічні.

Проти Версаю буриться Німеччина. Приходить 1939 рік. Зникла Чехословаччина, Польща, вибухла війна на заході та на півночі.

А результат який? Тисячі й сотки тисяч нових невільників. І тут і там чуємо, що роблять большевики з українцями, а німці з поляками й чехами. Большевики масами вивозять українців у глиб Росії, щоб їх уживати до копалень, корчування лісів та фабрик.

Цілі села випорожнюють таким способом. Розлучають мужів від жінок, родичів від дітей і навпаки. Ніхто не знає, де обернеться завтра.

Французька преса пише, що в східню Галичину зігнано тепер німцями й москалями тисяці українців, чехів та австрійців, які мають будувати спеціяльні дороги. А німецький інжинір Тодт, який будував лінію Зігфріда, був у Львові зо своїми експертами, бо плянують будувати ґіґантичну нафтову лінію-руру, що лучитиме Німеччину з Румунією. До цеї роботи, як кажуть, уже зігнано пів міліона робітників, які стали звичайними вязнями.

Між тими робітниками є українці, поляки, жиди, чехи й австрійці. Всіх їх береже чуйне ГПУ та німецькі СС і СА.

Москалі задумують також будувати канал, щоб злучити Волгу з Балтиком. Як за Петра I. українці будували петербурзькі канали, так і за Сталіна I. прийдеться українцям своїми кістками будувати престіл для тирана...

Все це ставиться в знак питання: для кого, для яких цілей ці всі народи мають гинути, терпіти? Чи для свойого власного добра? Ні, для добра одного, чи двох народів, які тому вважають себе ліпшими, що їх більше як інших... Виглядає, коли вірити оповіданням утікачів, що Европа живе в добі новітніх фараонів, що людською кровю та кістками будують піраміди на свою власну славу...

Тарас Шевченко.

ЧИ МИ ЩЕ ЗІЙДЕМОСЯ ЗНОВУ

...Годіть,
Смирітеся, молітесь Богу
І згадайте один другого.
Свою Україну любіть,
Любіть її!... Во время люте,
В останню, тяжку мінуту
За неї Господа моліть!

СИРІТСТВО І САМОТА В ЖИТТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(Докінчення)

(2)

Чи міг поет ділити своє „серце широкеє" і чи мав із ким його ділити, коли мова його була не з цього світу й не для сучасного йому покоління? Туди, як пізніше каже сам Костомарів, „солодко й страшно було глянути". Не дивно, що й сам Куліш, хоч оцінив високо Шевченкову пісню — може не розумів тієї самотности поета.

Шевченко блукав „у самотині", бо „кругом неправда". І в тім блуканні й безперервному горінні вставала приспана стихія степів, будилася воля з могил, що чорніли, як гори — вставав дух запеклого Гамалії, виступали пишними рядами сини приспаної волі. В блуканні між людьби, в шуканні правди мужніє його сіра кріпацька постать і підносить поволі, але різко бунтарське чоло... „Nur die Ringenden sind die Lebendigen und die in der Irre rastlos streben, sind auf gutem Wege", каже Гавптман у „Біднім Гайнріху". Так і в його першому Кобзарі вже зродило бунт це осамотнення душі, цей неспокій, якого ґенези годі нам шукати. Це була душа ґенія, що як палкий метеор злетів із засвітів і в найтяжчу хвилю української трагедії освітив рідну землю. Колиб ми могли навіть згодитися на те, що бунт Шевченка зродили його власні переживання — то це ще не вичерпувало би питання. **Не його недоля життева, але саме ця самота** казала йому підняти бичі вогненні. Його широке серце, його без краю гуманна душа. Переглянмо Кобзар і переведім статистику: чого буде більше; чи плачу над власним життям, чи більше горя від суспільного безголовя? Відповідь буде тільки одна. І від цього суспільного лиха, скажемо від великого чоловіцтва Шевченкової душі, що бачила всюди кривду й не могла спокійно на неї дивитися, заснути не могла, змагалася емоціональність самотного почування. І він плакав — та це був плач, що каміння будив.

Раз добром налите серце
Ввік не прохолоне...

Так уміла плакати тільки одна Леся Українка — і вона, хоч у вічній тузі-самоті, в ностальґії — є правдивим епіґоном, нового духа панциром...

У „Сні" розпочинається вже з усією ґамою сердечних глибин великий акт траґедії осамотнення. 1843. року поет звиджує Україну й руїна бентежить і заморожує всі його сподівання, які голубив здалека, на чужині. Це одна розрита могила!

Думи прокляті
Рвуться душу запалити,
Серце розірвати... (Чигирн).
Душе моя!
Чого ти сумуєш?
Душе моя убогая. (Сон).

В однім тільки не розчарувалися серце й очі поета — **в безконечній красі української природи.** Та серед моря тонів і колірів, що захопили його душу, страшним вульканом розлилося перед ним народне горе: каліки, вдови, покритки, кріпацькі стогони, салдатчина й регіт пяного панства — потомка козацької старшини...

Очі... очі!
На що ви здалися?
Чом ви змалку не висохли...

І він летить у хмари самотний, вигнанець із раю, щоб **„на самоті"** нову бунтарську думу створити, від якої

Полумям повіє...
Трупом землю криє.

Раби, підніжки, байстрюки Єкатерини, бронзова карикатура розбійника-розпинателя, муштровані фіґурки москаликів, цар Никола, блюдолизи й дядьки з цинковими ґудзиками — це та змора, що гонить поета „на край світу" — але й тут нема йому спокою, всюди самота бенкетує й на бенкетах пє кров із його власного серця. Він чує страшну пустку на землі й поза нею і сповідається Щепкінові з болю та просить поради, хоча згори знає, що дарма!... Кругом неправда і неволя!... Ніщо не зможе вбити його тяжкої самоти. Це не є самота Байронівського Чайлд-Гарольда, що світом нудить — це самота великої правди й реального змагання за її перемогу. Бо краче над поетом зла українська ворона, що справила Україні Переяслав і Полтаву, що славного Полуботка в тюрмі задушила, що

Сулу в Ромні загатила
Тільки старшинами
Козацькими... Козаками
Фінляндію засіяла...
Болота гатила...

Сліпе, криве й горбате сучасне покоління!... Бачить поет:

Домовину України —
Широку, глибоку...

Кудиж йому втекти від цього? **У яр холодний!.!** Три роки страшної втечі від себе!

Невеликії три літа
Марно пролетіли...
Опустошили убоге
Моє серце тихе...
Серце люди полюбило
І в людях кохалось...
А літа тихенько крались
І сльози сушили...
І я прозрівати
Став потроху...
Кругом мене, де не гляну,
Не люди, а змії...
І тепер я розбитеє
Серце ядом гою —
І не плачу й не співаю.
А вию совою!... (Три літа).

Доля казала цю чашу спити до краю, після розгрому гурта Кирило-Методіївців.

Серед непривітнього степу в царській шинелі, під наглядом **рудого „дядька"** — огорнула генія самота подихами смерти...

І стискається фізичним болем серце його:

О, мої думи! О, славо злая,
За тебе марно я в чужому краю
Караюсь, мучуся... **але не каюсь!!!**

Мов сивий той „Чернець" на самоті, він молитву творить в резиґнації з осягів свого життя. За ідеал, виплеканий у тяжкім змаганні зо світом і самим собою. Але гарячі сльози в келії-казематі, великий Вигнанець-Самотник кладе перед Божий престол бодай молитву за Україну, коли вже лишився поза межами чину й змагання...

Бо довелося на старість з віршами ховатись, скрадатись, неначе злодій той поза валами, щоб із заходом утомленого сонця подати Україні привіт зза далекого Уралу...

В цій самоті понизився лет його духа і знемощіло від страждань тіло Його — але й те правда, що самота створила пісню надії, що ще розростеться синґіч-агач і заселене страшна пустиня...

А, може, ще добро побачу?
А, може, лихо переплачу,
Води Дніпрової напюсь?
(Козачковському).

Микола Матвіїв-Мельник.

З ДНЯ

ФАРМЕРСТВО І МАШИНА.

Представники фармерських юній з полудневих стейтів, Г. Мичел і Дж. Батлер, що недавно прибули до Ню Йорку, щоби взяти участь у нарадах американських фармерів, яких спеціяльністю є праця „на спілку", розказали приявним делеґатам, що в полудневих стейтах 500,000 до міліона родин втратили, від 1930 р. почавши, працю внаслідок упровадження до фармерської праці трактора.

Там, де колись земельні власники мусіли затруднювати людей, тепер працює трактор. У той спосіб трактор приніс поміч фактично лише багатшим фармерам, а фармерським робітникам пошкодив.

УРЯД РОЗМИНУВСЯ З ЦІЛЛЮ.

Механізація фармерської роботи почалась найбільше від початку політики „нового розділу". Ця політика старалась помогти фармерам і давала довгореченцеві, низьковідсоткові позички власникам землі. За ті гроші власники купували трактори, далі ріжні фармерські машини, як жниварки, молотілки і т. п. Ці машини з черги випирали фармерських робітників з праці. А ті робітники мусіли удаватись до уряду по підмоги.

Машини, далі, спричинили те, що ціна на фармерські продукти дуже впала. Фарми станули перед банкротством. Щоб ціну якось бодай трохи піднести, уряд мусів накладати квоти на посівну площу і платив земельним власникам винагороди за те, коли вони повної площі не посіяли, а лишили її облогом. Також уряд платив винагороди за зменшення годівлі ріжних домашніх звірят, і т. д.

МІРКУВАННЯ.

Маючи на увазі ті незаперечні, холодні факти, мимоволі виринають дивачні сумніви: Чи добродійством треба вважати винахід трактора й інші машини та їх популяризацію? Чи не краще булоб, якби той процес „поступу" завернувся і люди самі, власними руками, працювали на рілі, діставали за те прожиток, а ціни на рільні продукти вдержували на пристойній висоті? Щоб уряд не потребував платити власникам землі за непосіяну площу і за вбиті поросята, чи телята? Щоб, з черги, уряд не потребував перебирати на державне удержання викинених з праці фармерських робітників? А далі, щоб не потребував обкладати продукуючих громадян високими податками, знеохочуючи в той спосіб і капітал і самих людей до руху і праці?

РЕАКЦІОНЕР.

Хто відповідає на це питання, що краще завернути процес „поступу", того називають „реакціонером", себто назадником, що спинює розвій життя в його змаганні до кращого.

Колиж бо на думку далі з цілою силою набивається питання: чи той поступ справді ущасливив людей і зробив нинішнє життя кращим, ніж воно було колись? Сказано, що є безробіття, а міліон фармерських робітничих родин остався без праці. Їх або удержує уряд, або вони блукають, немов цигани, з села до села, з повіту до повіту, шукаючи заробітку.

ВТЕЧА ДО РЕЛІҐІЇ.

Серед таких міркований можна заплутатись. Фактично в тих справах наймудріші люди плутаються і мають цілковито протилежні думки. Тим вони дають доказ, що ці справи неусталені, невирішені, плиткі, залежні від субєктиних поглядів чоловіка, а не від обєктивних, наукових законів. Хоч тисячі книжок пишуть нині на ту тему, проте з тих книжок годі довідатись правди. Бо, як сказано, кожна книжка містить у собі якусь іншу теорію. Чим більше читати ті книжки, тим сильніше замішання повстає в голові того, хто хотів би знайти в них якусь сталу, святу правду.

Серед того замішання мимоволі чоловік вертається до релігійного пояснення і до Божого приказу, що „будеш здобувати шматок хліба в поті чола". Виходить, що коли люди ламають ту заповідь Божу і хочуть здобувати шматок хліба легким способом, при помочі машини, ціла економічна система йде в шкеребеть і чоловік осягає зовсім відмінні висліди від тих, яких сподівався.

„ЛЕГКИЙ ХЛІБ".

Машина улекшує людям працю. Колись вона лише трохи улекшувала і з того чоловік користав. Чим далі, вона порядно „улекшує" і міліони людей є нині без праці.

Але технічний поступ іще не завершений. Чим далі, при помочі машини можна буде дуже легко витиснути з землі всякий сирівець, який тільки земля годна дати, і той сирівець перетворити на готовий до споживання продукт. Тоді праця чоловіка буде вже цілком „облекшена".

Колиж бо всі ми дуже добре знаємо, що без праці, і то корисної, продуктивної праці, таки життя нудне і щастя на землі годі осягнути. Це не шутки, воно дійсно так.

Взявши і це під увагу, можна прийти ще до такого льоґічного висновку: машина забирає людям працю, а з нею забирає їм і щастя. Вона дає людям готові продукти до поживання; а продукти смакують лише тоді, коли витворені щирим і напруженим зусиллям...

УБИВ І СХОВАВ ТІЛО?

Шікаґовська поліція каже, що Волтер Бредшо вдарив автом 5-літню дівчину й, забравши її на авто, сховав її коло свого дому. Лікарі кажуть, що вона жила ще зо дві години після ударення.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ГОЛЯНДЦІ.

А. Дж. Барнув, голяндець, що вчить історії мови й літератури Голяндії в Колюмбійському університеті, написав книжку про голяндців.

Всі підносять, що книжка дуже на часі.

Можливо, що вона покажеться так на часі, як книжка Реймонда Леслі Бюела про Польщу. Часто книжка про живу людину нецікава, а про мертву цікава.

ІНШИЙ КРАЙ, ІНШИЙ ОБИЧАЙ.

Пиеться в тій книжці, що посадників міст у Голяндії йменує король (зглядно королева). При тому навіть не треба, щоб іменований жив колинебудь у тому місті, котрим він має правити.

Американські критики цеї книжки сильно поражені цим фактом. Один каже: що то сталось би в Ню Йорку, якби так президент Злучених Держав іменував бурмістром Ню Йорку републиканця зо стейту Мейн?

І справді: що то сталось би в Ню Йорку? Одначе як таке станеться в Газі або Ротердамі, там ніщо не стається.

І якби голяндцям звернути увагу на їх дивний звичай і порадити вибирати посадника міста, то вони може були би так поражені цею пропозицією, як американці є поражені йменуванням посадника міста начальником держави.

„ЗАКОПАЛИ ТОПІР".

Доносять з Вашинґтону, що „сенатори закопали топір".

У донесенні подається, що два демократичні сенатори з Вест Вірджінії, що здавна були завзятими ворогами, помирилися.

Як вони наново почнуть сваритися, то ґазети будуть могти написати: „відкопали топір".

МАНДРІВКА ЗВОРОТІВ.

Ці фрази взяті від індіян, котрі в війні вживали топора. „Закопати топір" значило: перервати війну, помиритися. „Викопати топір" значило: почати війну.

Індіяни теж, при нагоді замирення, часто курили спільну файку, подаючи її з уст до уст. Звідти пішла фраза: „закурити файку миру", що теж значила: погодитися, замиритися.

Про ці справи перенято теж фрази з інших мов і від інших народів. Від римлян прийшла фраза: „скласти зброю", бо римські війська по перемозі над ворогом казали переможеним урочисто складати зброю. Від них теж перебрано фразу: „закрити святиню Януса", бо святиню Януса в Римі закривано на знак миру, а відкривано на знак війни. Від жидів прийшла фраза: „перемінити (або: перекувати) мечі на леміші".

Загально вживаними фразами є: „завісити зброю", „вложити меч до піхви".

Всі ці фрази образово представляють замирення. Вживають їх залюбки замісць таких фраз, як „закінчення воєнних операцій", бо образова фраза краще представляє справу, як загальна фраза, що не дає ніякого образу.

ОЧЕРНЕНИЙ ПАЖОР.

Місячник „Нейчер Гисторі" подає в своїй останній книжці цікаву статтю про жорстокі морські риби.

Каже, що в людей виробилося поняття, що найбільш пажерливою рибою в морі є пажор. Його навіть названо людоїдом.

„Нейчер Гисторі" справляє цю кепську репутацію пажора-людоїда. Каже, що справжнім морським тигром є риба баракуда. Ця риба доходить до довжини 8 стіп і 40 фунтів ваги й з вигляду скидається на щупака. Вона така напастлива, що легко кидається на людину. Більшість випадків, котрі приписують пажорові, треба властиво приписати баракуді. До того вона така добра пливачка, що, кажуть, може з місця рушити з такою скорістю, що може людині хребтом розрізати черево.

Отже й з рибами мається справа, як з повзаючими тваринами, серед котрих неїдовитий вуж часто терпить за їдовиту гадюку.

СУДДЯ СВІДКОМ.

У повітовому суді в Лонг Айленд Сити розглядано цими днями справу чотирьох осіб, котрих поліція посуджує за напад на суд у 1936 році. Підчас того нападу грабіжники наскочили на канцелярію одного судді, застрашили його револьверами, замкнули його в пивниці, а потім забрали з його каси готівку, дорогоцінності й вартісні папери.

Очевидно, як свідка переслухано самого суддю. Підчас переслухання показалося, що суддя не міг розпізнати ні одного з чотирьох грабіжників, поставлених йому до очей.

Здавалось би, що суддя має більшу вправу в помічуванні подробиць підчас подій, але мабуть ці сподівання не оправдані. Навіть люди, яким постійно приходиться жалувати на злу память свідків, самі не мають кращої памяти про події, коли їм приходиться події помічувати.

ПОДІБНОСТІ.

Два ґазетярі, котрі були довгий час поліційними репортерами при великих нюйорських ґазетах, написали спільними силами книжку про часи панування ґенґстерів у Ню Йорку.

Ґазетні критики в своїх критиках цеї книжки звертають увагу на факт, що техніка, якою ґенґстери добиваються багатства й впливів та їх удержують, дуже скидаються на засоби, яких уживають диктатури для добування й удержання влади в державі.

Це насуває цікавий запит: коли американці з такою гордістю чваняться своєю демократичною системою й з такою відразою задирають носа на згадку про італійців, німців і росіян, що далися взяти Мусолінієві, Гітлерові й Сталінові, то чи подуматиб американцям, що Доч Шулц і аль Капоне й Ротстейн не могли би собі здобути маєтку й сили, якби американці їх до того не допустили?

ДЕ КОРІНЬ ЛИХА?

Хто винуватий за існування ґенґстерів в Америці? — підносить питання й автори книжки про ґенґстерів і її критики.

Як кандидатів на винуватців маємо: ґенґстерів, урядників і публику. Отже хто з них? Ґенґстери, що допускаються злочинів, певно винуваті. Урядники, що дивляться крізь пальці на ґенґстерів, теж винуваті. А як там знародом?

Кажуть автори: „Народ, що жльопав бутлеґерську горівку, був самий скорумпований і дістав собі таких урядників, які скидалися на цей народ, як відбитка особи в дзеркалі скидається на людину, що дивиться в дзеркало".

Якжеж так, то звідки треба починати акцію за поправу відносин? Чи від ґенґстерів? Чи від урядників? Чи від народу?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

За один конґрес.

Живемо в часі, коли український нарід переживає найбільшу історичну траґедію. Переживає великі моральні та фізичні знущання-переслідування, позбавлений гуманітарних, національних, політичних та економічних прав і не має змоги навіть піднести голосу в своїй обороні. Найменший спротив проти окупантів коштує тисячі жертв. Тому то українці, які знайшлися поза межами цього страшного положення, повинні стати в обороні рідних братів. Ми тут в Америці не сміємо легковажити теперішніх обставин. Нашим святим обовязком є помогти караючимся в неволі братам. Щоб така поміч була корисна, ба принесла бажані результати, треба нам усім причинитися своєю співпрацею і солідарністю до здійснення наших найвищих ідеалів.

Знаємо, що пороблені спроби обєднання нас усіх при помочі скликання Всеукраїнського Національного Конґресу, на якому має бути намічений один плян оборони українського народу під окупаціями. На сторінках преси появляються заяви запомогових організацій, як також поодиноких громад щодо скликання ось такого Всеукраїнського Національного Конґресу.

Розуміючи вагу такого конґресу, наша громада у цій справі робить ріжні заходи щоб обєднати себе тут на місці, щоб таким обєднанням причинитися до здійснення загального обєднання. Останні збори дня 16. лютого 1940 р., які відбулися в галі парохіяльній, виказали велике заінтересування в цім напрямку. На збори прибули делеґати таких братств, сестрицтв, товариств та організацій: Бр. св. Йосафата, від. У. Н. С., Тов. Запорозька Січ, від. У. Н. С., Сестрицтво св. Анни, від. У. Н. С., Тов. Вільні Козаки, від. У. Н. С., Тов. М. Драгоманова, від. У. Р. С., Бр. св. Николая, від. Провидіння, Тов. Т. Шевченка, від. У. Н. С., Бр. св. Петра і Павла, від. Провидіння, Бр. св. Йосафата, мол. від. У. Н. С., Союз Українок, від. 6., Від. 20 О. Д. В. У., Від. Золотого Хреста, Комітет парохіяльної галі, Парохія св. Йосафата та орґанізація Оборони України. Всі делеґати повицих орґанізацій з радістю повитали скликання Всеукраїнського Конґресу в Америці. Однакож підчас дискусії поодиноких делеґатів над заявами чотирьох Союзів делеґати висловилися за один конґрес, бо тільки в обєднанні цілої еміґрації можна дійти до певного результату. Рачестерська громада домагається тільки одного конґресу. Про це найкраще свідчить внесок-заява дел. Колбуна, тов. Вільні Козаки, від. У. Н. С., поперта Р. Шевчуком, дел. від. ОДВУ, яка звучить ось так:

Ми, представники рачестерської громади, домагаємося одного Всеукраїнського Національнго Конґресу в Америці, скликаного чотирма Союзами, в якім мали би брати участь усі центральні орґанізації та угруповання без ріжниці поглядів релігійних й політичних (виключаючи большевиків). Як щоб мали відбутися два конґреси, то ми, як представники поодиноких орґанізацій та угруповань, рішучо проти цього протестуємо".

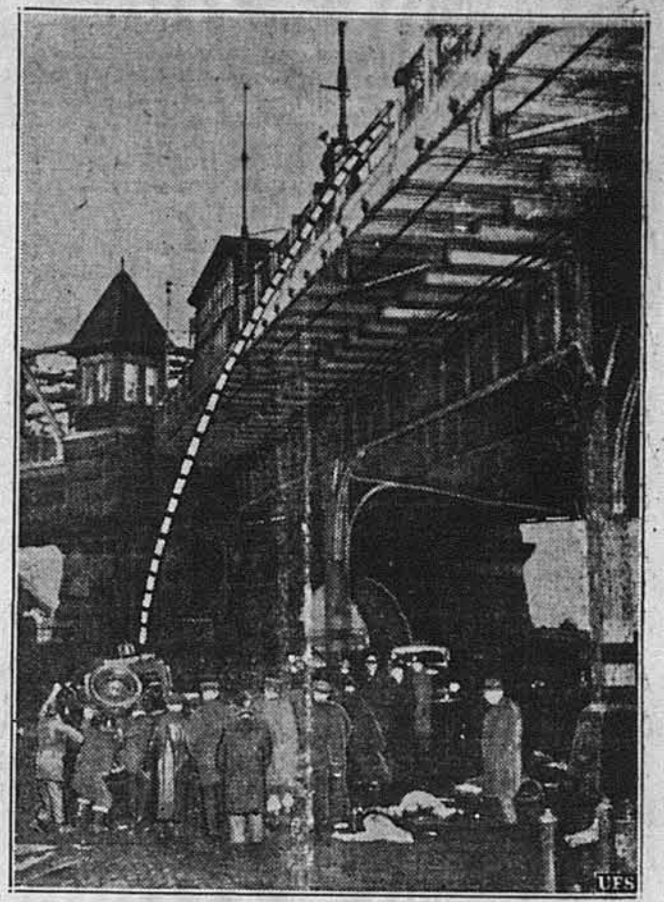
Ця заява перейшла в життя яка офіційне домагання та бажання рачестерської громади.

Бажаним булоб також, щоб і інші громади висказали свої думки відносно теперішнього положення, розбиття, непорозуміння, яке зайшло на нарадах чотирьох Союзів.

Рачестерська громада вірить, що загальне обєднання наступить тільки тоді, коли громади у всіх місцевосцях обєднаються, а потім, коли орґанізованою силою вплинуть на проводи. Вже настав найвищий час, щоб ціла іміґрація із проводом зрозуміла ваґу положення українського народу на Рідних Землях та потребу загального обєднання. Час уже забути партійні чи особисті амбіції, а для добра загального стати в один національний фронт та тим доказати свою національну свідомість, ставлячи загальне добро нації понад усе.

За Тимчасовий Підготовний Конґресовий Комітет:

Іван Сидор, секр.

ШІСТЬ ОСІБ ЗГИНУЛИ ТУТ.

Кропкована лінія показує дорогу, котру відбув автомобіль, що їхав по надземній дорозі для авт у Ню Йорку й поховзнувся на мокрім асфалті. Пять осіб згинули на місці, а шеста по дорозі до шпиталю. Число вбитих могло легко бути багато більше, якби в часі випадку на вулиці переходили були люди.

Сказав правду.

— Івасю, чому тато що дня тебе бють?

— Ну, бо тато сильніші від мене!

ПОЖАР ҐАНҐАРУ НА ЛЕТОВИЩІ ЛЯ ҐВАРДІЇ НА ЛОНҐ АЙЛЕНДІ.

Степан Мусійчук.

ШЕВЧЕНКО НАШ ВОЖД

(в 126-літні уродини поета).

У землиці України, над Дніпром,
Спочиває Ґеній Духа тихим сном.
Лежить той, що Україні все віддав,
За Неї муки, тортури й смерть приняв.
Спочиває Вожд Вкраїни — Отаман,
Що за правду видав визов всім катам.
Його слово глухі вчули і німі
І повставали до живих діл, до борні.
На команду Отамана й Заповіт
Міліони борців йшли за новий світ.
Встало військо наше сміле, юний цвіт
І держава в нас воскресла. Знав це світ,
Бо на сторожі Вкраїни й її прав
Ґеній Духа, наш Шевченко-Батько став
Проминуло. Кат ликує над Дніпром,
Не пищається могила під хрестом.
Хрест здоймили, щоб по той і по цей бік
Не світив він раменами в нас повік.
Обікрали славу Вожда і слова,
Кровю писані за правду і права,
Осквернили і шахрують на свій лад,
Щоб не знали діти й внуки, де наш скарб.
Щоб не знали, за що згинув Отаман,
Хто замучив у Сибірі Його нам.
Спочиває Ґеній, Вожд наш без хреста,
Та жива душа Поетова свята.
Його слово таке сильне й голосне,
Що Вкраїну із руїни знов двигне.
Не поможуть ані „чеки", ні тюрми;
Доки живе Дух Поета, живем ми.
Не загине Його слава, поки світ,
Бо на сторожі в нас Його Заповіт.
Хоч в нас жертов міліони кат кладе,
Дух Шевченка в новий бій нас поведе.
З словом Вожда підем в бій, до перемог,
У нас сила, у нас правда, з нами Бог!

ВИРЯТУВАНИЙ З КОРАБЕЛЬНОЇ ВЯЗНИЦІ.
Англійський моряк, котрого знято з палуби німецького вязничного корабля „Альтмарк", який захопили англійські моряки з воєнного корабля „Козак".

THE U. N. A. SPORTLIGHT

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASKETBALL LEAGUE

District No. 5

ROSSFORD

	G	F	P
Andrew Kornowa	7	0	14
Paul Kornowa	8	1	17
John Rich	4	0	8
Paul Bohaczenko	1	0	2
Michael Andryc	3	2	8
David Kornowa	0	1	1
John T. Boback	0	0	0
Tony Boback	1	0	2
John Boback Jr.	1	0	2
John L. Boback	0	0	0
Totals:	25	4	54

LORAIN

	G	F	P
A. Sem	0	0	0
J. Harmych	3	0	6
S. Harmych	2	0	4
S. Pirnack	1	0	2
P. Butrey	1	0	2
Gildzen	1	0	2
Totals:	8	0	16

Martin, referee. Joseph Boback, scorer and timer.

District No. 2

McADOO

	G	F	P
Sashko, F	3	1	7
Krill, F	0	0	0
Bozena, C	1	1	3
Petruncio, C	2	2	6
Suhina, G	1	1	3
Prasconis, G	2	0	4
Yankoski, G	5	5	15
Totals:	14	10	38

OLYPHANT

	G	F	P
N. Terry, F	1	1	3
J. Terry, F	5	4	14
Kulick, F	0	0	0
Pesota, C	0	3	3
Pristash, C	0	0	0
Chylak, G	0	0	0
Chomin, G	0	1	1
Kolchano, G	1	0	2
Roman, G	0	0	0
Totals:	7	9	23

McKinley, Horwath, referees. John Tomcho, scorer. Peter Mohanco, timer.

District No. 5

HAMTRAMCK

	G	F	P
William Kostiuk, F	4	0	8
William Sharon, F	7	0	14
John Dmuchowski, C	7	0	14
William Czerny, C	0	0	0
Andrew Goy, G	3	0	6
Walter Dobush, G	0	0	0
Emil Zablocky, G	4	0	8
Al Skulsky, G	0	0	0
Totals:	25	0	50

LORAIN

	G	F	P
A. Semyczyk, F	4	1	9
J. Harmych, F	2	0	4
S. Harmych, C	2	0	4
W. Dolyk, G	1	0	2
P. Butrey, G	0	0	0
M. Gildzen, G	1	1	3
Totals:	10	2	22

M. Dodson, referee. M. Piet, scorer. M. Harmych, timer.

District No. 1

NEWARK

	G	F	P
W. Harzula	2	1	5
J. Karmazyn	0	0	0
T. Harzula	7	1	15
E. Pawluk	0	1	1
C. Zofay	1	0	2
F. LaPoint	2	0	4
W. Karmazyn	0	0	0
Totals:	12	3	27

NEW YORK

	G	F	P
Jim Nykyforchyn	1	0	2
Michael Czarnecky	7	2	16
Ted Dusanenko	1	4	6
Stephen Czarnecky	6	0	12
Nestor Stadnyk	2	1	5
Bill Stasko	0	0	0
John Stadnyk	0	0	0
Emile Husar	0	0	0
George Semus	0	0	0
John Bodnar	0	0	0
Totals:	17	7	41

Michael Wergza, referee. F. LaPoint, Michael Husar, scorers. Milton Smily, timer.

District No. 1

NEWARK

	G	F	P
J. Karmazyn	9	2	20
T. Harzula	3	0	6
P. Didylowski	2	1	5
C. Zofay	1	0	2
W. Karmazyn	1	1	3
E. Pawluk	0	0	0
F. LaPoint	0	0	0
Totals:	16	4	36

PHILADELPHIA

	G	F	P
Bliszcz	3	0	6
Buchko	0	0	0
W. Juzwiak	1	2	4
J. Juzwiak	4	2	10
Baryluk	4	0	8
Totals:	12	4	28

District No. 2

McADOO

	G	F	P
Sashko, F	4	0	8
Novy, F	0	1	1
Hladish, C	5	2	12
Krill, G	6	2	14
Petruncio, G	2	0	4
Totals:	17	5	39

BERWICK

	G	F	P
J. Kalanick, F	2	1	5
J. Wozniak, F	4	1	9
B. Lazoisky, C	2	0	4
M. Kunkola, G	0	1	1
F. Petak, G	3	0	6
Totals:	11	3	25

Vic Nestron, referee. M. Petresky, scorer. C. Prisiazny, timer.

District No. 5

HAMTRAMCK

	G	F	P
A. Skulsky, F	2	0	4
P. Sharon, F	15	0	30
J. Dmuchowski, C	7	0	14
W. Dobush, G	3	3	9
A. Goy, G	4	1	9
E. Zablocky, G	4	0	8
Totals:	35	4	74

DETROIT

	G	F	P
W. Kizel, F	4	1	9
P. Michalczuk, F	0	0	0
J. Woznik, C	3	1	7
J. Zamorylo, G	4	0	8
W. Kmicinski, G	10	1	21
E. Kizel	1	0	2
W. Malaniak	0	0	0
Totals:	22	3	47

M. Danylyshin, referee. N. Zamorylo, scorer and timer.

District No. 5

ROSSFORD

	G	F	P
A. Kornowa, F	10	0	20
P. Kornowa, F	4	0	8
J. Rich, C	2	0	4
P. Bohachenko, G	3	0	6
M. Andryc, G	1	0	2
P. Bobak	1	0	2
T. Bobak	0	0	0
J. Bobak	2	3	7
D. Kornowa	1	0	2
J. Bobak	0	0	0
Totals:	24	3	51

DETROIT

	G	F	P
E. Kizel, F	2	0	4
P. Michalczuk, F	2	0	4
J. Woznik, C	2	0	4
W. Kmicinski, G	6	1	13
W. Kizel, G	0	0	0
W. Malaniak	1	0	2
Totals:	13	1	27

Nick Bobak, referee, M. Kushner, scorer. N. Zamorylo, timer.

District No. 4

CLEVELAND

	G	F	P
J. Hodowancki	5	1	11
N. Bobeczko	3	0	6
G. Horosko	7	2	16
S. Bobeczko	2	0	4
P. Bilyk	0	0	0
M. Spodar	0	0	0
S. Burko	3	1	7
T. Bilyk	0	0	0
Totals:	20	4	44

CARNEGIE

	G	F	P
M. Homa	2	1	5
P. Popivchak	1	0	2
W. Haluszczak	3	0	6
M. Uram	1	0	2
J. Haluszczak	2	0	4
G. Hanczar	0	0	0
Totals:	9	1	19

District No. 5

LORAIN

	G	F	P
W. Dolyk, RF	1	0	2
J. Harmych, LF	6	0	12
S. Harmych, C	4	1	9
P. Butrey, LG	1	0	2
S. Pirnack, RG	0	0	0
M. Gildzen, RG	0	0	0
Totals:	12	1	25

DETROIT

	G	F	P
W. Kizel, RF	3	0	6
B. Terlecky, LF	1	2	4
J. Woznik, C	1	0	2
W. Kmicinski, LG	7	2	16
R. Dlugash, RG	3	0	6
E. Kizel, LG	0	0	0
W. Malaniak, RG	0	0	0
Totals:	15	4	34

J. Mendak, referee. J. Dudiak, scorer. S. Shumyla, timer.

Степан Мусійчук.

НА МОГИЛУ ТАРАСА

(в 126-літні уродини поета).

Не весело над Дніпром,
Канів у жалобі,
Зажурився Дід-Тарас,
Лежачи у гробі.

Зажурився, що не чуть
Козацького співу,
Мабуть в труні обернувсь
З великого гніву.

Ой, бо гнів великий це
На катів — неронів;
Тече кровця, як колись,
В ярмі нарід стогне.

А могила на горі
Пітьмою закрилась,
Ой, бо Нененчу стару
Серце заболіло.

Нема в головах хреста,
Калина всихає,
Ой, бо рідная сестра
У ката вмирає.

Не реве старий Дніпро
Весело водами,
Ой, бо рідний брат в ярмі
Та під москалями.

Не журися, Батьку наш!
Вітер ще повіє,
Чорні хмари розжене,
Неволю розвіє!

Загуде Дніпро старий,
Вдарить берегами,
Вийде Матінка стара
З своїми синами.

Вийде брат, вийде сестра,
Вийдуть малі діти,
Хрест в віночки приберуть,
Посадять там квіти.

Пригадають Заповіт,
Твоє віще слово,
Твою славу піднесуть,
України славу.

З Твоїх віщих щирих слів
Викують ще зброю,
Вона блисне по степах
До сонця весною.

Будеш, Батьку, Ти лежать
В вільній домовині,
Будуть Тебе споминать
В Державі — Вкраїні.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Організаційні збори.

Дня 26. лютого ц. р. відбулися річні збори тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176 У. Н. Союзу. Збори відкрив предсідник Захарій Олійник і відчитав програму зборів. Далі представив членам головного контрольора У. Н. Союзу, п. Романа Смука. В дальшій програмі предсідник попросив контрольну комісію, щоб здала звіт зо стану каси. Звіт здавав член контрольної комісії, Микола Подлецький. Звіти здавали також: предсідник З. Олійник зо своєї праці, а секретар рекордовий і фінансовий, Петро Бабяк, здавав звіт зо своєї праці.

Предс. Олійник запропонував, щоб на цей надзвичайний мітінґ вибрати голову до переведення зборів. Але ніхто не хотів забирати місця п. Олійника, як голови. Тоді забрав слово п. Д. Білецький, окружний орґанізатор У. Н. Союзу, і запропонував, щоб збори перевів приявний головний контрольор У. Н. С., п. Роман Смук. Так зроблено і п. Смук, перебираючи урядування, покликав на секретаря Петра Бабяка. Далі приступлено до вибору уряду на 1940 рік. Предсідником вибрано Степана Дзюрджевича, заступником предсідника Захарія Олійника, секретарем фінансовим Петра Бабяка, касієром Миколу Подлецького; контрольна комісія: Степан Зелінка, Михайло Гнат, Йосиф Скочипець.

Дальше забрав слово орґанізатор Д. Білецький і дав доклад про нашу організацію — У. Н. Союз. По докладі члени ставили запити, на які приявні бесідники давали відповідь. П. Роман Смук, закриваючи збори, сказав, що на наступний рік відділ повинен добре працювати і виказувати успіхи праці. На тім закінчено збори.

Петро Бабяк, секр. зборів.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(111)

Розійшовшись з королевою, Тарзан вернувся назад до копальні і там довідався від Калюка, що наступного дня багато невільників будуть пожертвовані на жир львам, з нагоди свята Панту. Калюк домагався безпроволочного повстання. Це засмутило Тарзана. По хвилі він сказав: „Ми зробимо повстання перед святом".

В ту хвилю Калюк перестеріг його: „Тихо, сторож". Але сторож завважив, що Калюк обізвався до Тарзана і нагородив його за це кількома нагайками. Тарзан водночас застановлявся над положенням. Він хотів ждати ще з повстанням пару днів, аж поки не подасть вістки Дарно з Юкагом. Тепер він мусів це прискорювати.

Дарно і Юкаг зо свойого боку робили все, щоб своїм товаришам у Торі принести якнайскорішу поміч. Саме тепер вони викрадали з одної торської станиці освоєного слона, щоби при його помочі скоріше дістатись до Ратору і скоріше дістати звідти поміч. Але торці, завважившим цей крадіж, кинулись до них зо списами.

За брамою були нетри. Головне, це була ніч і в темноті скоро можна було сховатись. „Ми випередимо їх", завважив заохочуючи Дарно. Але Юкаг визнавався краще в ситуації і не відповів нічого. За хвилю Дарно знов завважив: „Вони вернулись до слонів і розпутують їх... Вони будуть здоганяти нас слонами".